

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

54-1

BRNO 2013

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 54
Volume 54

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Alice Del Maschio
Software Software	Adobe InDesign CS5
Fotografie na obálce Cover Photography	Putna kultury s MMK nalezená v Popůvkách u Brna (okr. Brno-venkov) Moravian Painted Ware culture vessel found at Popůvky u Brna (Dist. of Brno-venkov)
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Královopolská 147 612 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design s.r.o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2013

Náklad 400 ks

Časopis je na seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2013 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

jámami ze starší doby bronzové. Izolace podlahy chaty a svrchní části jedné starobronzové jámy byla řešena velmi hutným a tvrdým hliněným mlatem o síle asi 20 cm, v jejímž středu byla objevena téměř kompletní lebka tura. Pouze nad touto částí podlahy byly po začišťení profilu objeveny nášlapové horizonty, což vedlo k odebrání 3 vzorků na mikromorfologii půd.

Nálezy tvoří především keramika (ojediněle kolkovaná) a osteologický materiál, dále byla nalezena malakofauna, několik železných nástrojů a dva zlomky skleněných náramků (Obr.7).

František Trampota

Resumé

Two La Tène features were found during the development-led excavation (further see chpt. Bronze Age). One feature represents a remain from a hut with two main posts on the main axe. The floor strigraphically above one of three Bronze Age pits was made from thrashing-floor like, about 20 cm thick clay. Inside this layer was discovered almost whole bovid skull. Horizon of several trampled microlayers was detected on the profile. This led to sampling for micromorphology of soils.

Finds are represented mostly by pottery and zooarchaeological material and further by molluscs shells, several iron artefacts and two fragments of glass bracelets (fig. 7).

VLACHOV (OKR. ŠUMPERK)

„U kříže“, Přeložka silnice I/44 – Latén. Sídliště. Záchraný výzkum.

V souvislosti s přeložkou silnice I/44 v úseku Vlachov-Rájec byl na katastru obce Vlachov od listopadu 2011 do května 2012 proveden záchraný archeologický výzkum společností Archaia Olomouc, o.p.s. Jedná se o polní trať U kříže (staničení km 5,0–5,75 km), která

je rovnoběžná se současnou silnicí, cca 500 SV od obce. Jedná se o mírný svah skloněný k SZ, ležící nad bezjmenným potůčkem s průměrnou nadmořskou výškou 270–280 m n.m.

Záchranným archeologickým výzkumem byla prozkoumána okrajová část laténského sídliště ze 3.-1. stol. př. Kr. (LT C-D1) na ploše cca 0,45 ha. V jižní části lokality, po svahu výše nebyla po sejmutí ornice zjištěna žádná kulturní vrstva, nacházelo se zde pouze několik objektů zahloubených do podloží. Nejvýraznějším je dílenský objekt 500 nepravidelného tvaru o rozměrech 548 × 352 cm a hloubce 148 cm, bez kúlové konstrukce s centrálně umístěným ohništěm na dně (obr. 8). Kromě zmíněného ohniště se v jeho výplni nenacházely žádné polotovary či surovina, nelze tedy blíže specifikovat jeho funkci. V sousedství obj. 500 se dále nacházelo několik mělkých odpadních jam a neuspořádané kúlové jamky. Ve spodní, severní polovině plochy, sahající téměř k potoku, se po skrývce ornice nacházela mocná podorniční vrstva (až do hloubky 130 cm) a pod ní vlastní kulturní vrstva sídliště o mocnosti 10–40 cm. Pro srovnání účinnosti byly zvoleny dvě metody plošné archeologické sondáže od úrovně podorniční vrstvy (ruční snižování po 20 cm). Ve východní třetině zkoumané plochy byla vytyčena čtvercová síť (velikost čtverce 4 × 4 m) a exkavovány byly jen protilehlé čtverce na úhlopříčce, tedy šachovnicově (čtverce I-XIV; z nichž byly zkoumány čtverce I, IV, V, VIII atd.). V západní části plochy byla rovněž vytyčena shodná čtvercová síť (čtverce XXV-LXXX), v níž byly tentokrát prozkoumány všechny čtverce, přičemž byl ponechán z každé strany půlmetrový kontrolní blok (vznikla tak soustava navazujících profilů skrze celou kulturní vrstvu). Tento druhý metodický postup se ukázal účinnější (větší množství získaných nálezů, podélný a příčný profil celou kulturní vrstvou). Na úrovni podloží se také pod kulturní vrstvou sídliště vyrýsovalo několik zahloubených objektů (převážně kúlových jamek). Stejná situace se nacházela také ve výkopu dvou větví překládaného vysokotlakého plynovodu, ležících zhruba 120 m

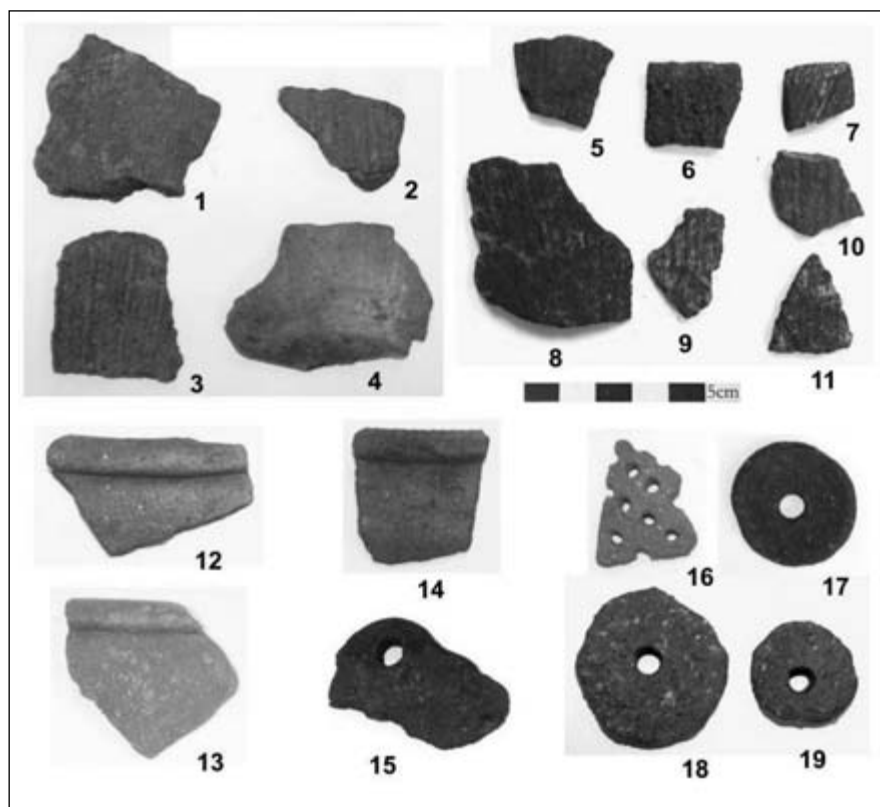

Obr. 8. Vlachov, naleziště U kříže. Objekt 500.

Abb. 8. Vlachov, Site U kříže. Object 500.

Obr. 9. Vlachov. Výběr nálezů. 1–11 obj. 500, 12–19 kulturní vrstva.

Abb. 9. Vlachov. Die Auswahl der Befunde, 1–11 Obj. 500, 12–19 Kulturschicht.

od zkoumané lokality. Také na profilech těchto rýh byla rozlišena mocná podorniční a pod ní kulturní vrstva laténského sídliště obsahující zlomky tuhované keramiky zdobené svislým hřebenováním. Existuje tedy předpoklad, že byla zachycena spodní okrajová část většího sídliště ležícího na poli výše po svahu.

Prozkoumaná část sídliště čítá celkem 15 zahloubených objektů s nálezy, 75 objektů bez nálezů; nejvíce artefaktů pak bylo získáno z kulturní vrstvy. Drtivou většinu materiální náplně sídliště představuje na kruhu točená keramika, zejména užitková tuhovaná (hrnce, zásobnice) se zesílenými válcovitými okraji, zdobená po celé výduti svislými hřebenovými rýhami (obr. 9:1–14). Ojedinele se objevil zlomek cedníku nebo závěsné nádoby (obr. 9:15–16). Obvyklým nálezem z laténských sídlišť jsou provrtaná střepová kolečka stejné funkce jako přesleňny (obr. 9:17–19). Nově objevené sídliště ve Vlachově představuje nejsevernější doklad osídlení střední Moravy v době laténské, leží 7 km od známého sídliště v Mohelnici (Goš 1973). Pomineme-li enklávu osídlení v okolí Opavy, patřící kulturně k polskému Dolnímu Slezsku, jedná se zatím o nejsevernější sídliště Keltů na Moravě vůbec.

Tomáš Zeman

Literatura

Goš, V. 1973: Laténská osada v Mohelnici v roce 1972, *Přehled výzkumů 1972*, 44–45.

Resumé

Vlachov (Bez. Šumperk), „U kříže“ – Latènezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

ZÁSTŘIZLY (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Záviška“. Doba laténská. Sídliště. Záchranný výzkum.

V průběhu stavby Lokálního biocentra Záviška na katastru obce Zástřizly (okr. Kroměříž) probíhalo v roce 2012 pokračování záchranného archeologického výzkumu v této polykulturní lokalitě. V souřadnicovém systému S-JTSK je poloha výzkumu určena bodem y = 552431, x = 1169104. Výzkum se v tomto roce soustředil na místa bezprostředně ohrožená stavební činností, tedy zejména v prostoru přeložky potoka Prusinovky a v místech budoucích hrází. Výrazné výsledky pak dosáhl výzkum v severozápadní části budoucího biocentra, tedy na pravém břehu potoka Prusinovky (viz kapitola Středověk a novověk). V podzimních měsících byly v nivních sedimentech potoka Prusinovky povrchovou prospekci zvolena místa s největší kumulací keramických zlomků a byly zde vytyčeny čtverce 5 × 5 m. Některé získané nálezy z těchto nivních sedimentů můžeme časově zařadit i do doby laténské, která byla na lokalitě dostatečně prokázána již v první etapě výzkumu v roce 2011 (Lečbych 2013). Další výrazné nálezy z doby laténské pocházejí i z průzkumu rozsáhlého středověkého objektu, který patrně značně narušil dřívější keltskou zemnici, jejíž původní půdorys již nebyl v terénu rozeznatelný.

Marek Lečbych

Literatura

Lečbych, M. 2012: Zástřizly (okr. Kroměříž). *Přehled výzkumů 53-1*, 180–181.